

Småbladet Lind (*Tilia cordata*) kom til Danmark for 8000 år siden.

Otto Buhl

Træarten Småbladet Lind har en vis betydning for os entomologer, da der er en del insekter knyttet til den, bl.a. adskillige sommerfuglearter. Her skal redegøres for, hvorfor dette gamle danske træ ikke oftere ses i vore skove, og hvad man gør og har gjort, for at den sidste rest af de oprindelige træer kan bevares for eftertiden.

Linden var i flere tusinde år det fremherskende skovtræ, men da klimaet blev koldere, begyndte det at knibe med lindens frøsætning, og den blev efterhånden fortrængt af eg og bøg. Der findes stadig rester af de oprindelige danske lindeskove i det sydlige og sydøstlige Danmark i fx Draved Skov i Sønderjylland, Vindeholme Skov på Lolland og Ulvshale på Møn.

På Knudshoved Odde, der strækker sig ud i Smålandshavet vest for Vordingborg, findes en ca. 1000 år gammel Småbladet Lind, som menes at være det ældste af arten i Danmark.

I Danmark sætter linden kun spiringsdygtigt frø med 5-8 års mellemrum. Træet er insektbestøvet, og blomstringen er tit god, men i de fleste tilfælde udvikles der ikke spiredygtigt frø. Årsagen hertil er stadig ukendt, men måske vil linden komme mere op på mærkerne, hvis vi får et mildere klima i fremtidens Danmark.

Småbladet Lind er forbløffende god til at "holde skansen" i århundreder, hvor den én gang er etableret. Rodvæltede træer er i stand til at overleve i årevis med nye skud, og de fleste linde har en 'fodpose' af unge skud ved basis, som kan afløse en gammel stamme, der måtte dø eller falde i storm. Fældede linde sætter som regel stødskud og kan tåle at blive hugget ned (stævnet) gentagne gange. Derfor har linden også kunnet overleve i flere gamle stævningskove og egekrat.

Skovlindgruppen er en faggruppe, hvis formål er at udveksle erfaringer om dyrkning af skovlind, *Tilia cordata*, og at fremme anvendelsen af Småbladet Lind i et naturnært skovbrug i Danmark. Skovlindgruppen er stiftet i 1995, og som medlemmer kan optages forstfolk og andre, der vil virke for Skovlindgruppens formål. Gruppen holder normalt en til to ekskursioner om året til lokaliteter med Småbladet Lind; gruppen har bl.a. besøgt Vindeholme Skov, Ulvshale, Skjoldenæsholm, Draved Skov, Bolderslev Skov, Vemmetofte, Jonstrup Vang og Gdansk i Polen.

Frøsætningen i danske lindebevoksninger er som nævnt ustabil og meget ringe. For at sikre at der i fremtiden kan plantes Småbladet Lind af dansk oprindelse i Danmark, tog Skovlindgruppen i 1997 initiativ til at etablere en frøplantage af dansk Småbladet Lind (skovlind) i Polen. Her giver bl.a. de varme somre en bedre frøsætning end i Danmark.

Frøplantagen er etableret i 1998 af podninger fra udvalgte plustræer i bevoksninger, der alle er afkom fra Vindeholme Skov på Lolland. Fra knap 200 udvalgte træer i de oprindelige danske lindebevoksninger er der indsamlet kviste, som er blevet podet på små frøplanter. Der blev bl.a. indsamlet podekviste februar 1998 ved Pederstrup på det nordlige Lolland. Frøplantagen er 2 ha stor og er etableret med hjælp fra Solhvervfonden. Plantagen forventes at kunne producere frø om ca. 5 år.

Formålet er at styrke denne hjemmehørende træart, og derfor skal dens genetiske ressource bevares. Det gøres bl.a. ved at oprette frøplantager, som dermed bliver genbanker for dansk Småbladet Lind. Her kan der produceres frø, som kan bruges i planteproduktionen af nye lindetræer i Danmark i stedet for at importere 'fremmed' frø fra Østeuropa, som man har gjort i mange år. Så hvis man har gået og frydet sig over nyplantninger af Småbladet Lind i de igangværende tiltag for skovrejsning, så skal man altså være klar over, at det slet ikke er vore egne linde, der ligger til grund.

I årene 1950-56 etablerede Haderslev Statsskovdistrikt et par bevoksninger i Sønder Stenderup Sønderkov på henholdsvis 1,9 ha og 0,4 ha. Man havde ved dyrkningsforsøg med danske og schweiziske lindeprovenienser fundet frem til, at lindene fra Vindeholme lå blandt de vækstsmæssigt bedste. Begge bevoksninger stammer således fra Vindeholme-lindene på Lolland, men i den største bevoksning er der indblandet ca. 10% fra Draved i Sønderjylland.

I ungdomsfasen var træerne buskede, og der forekom ofte tvegedannelse (flerstammethed); især havde lindene fra Vindeholme en relativ høj forekomst af tveger, men planterne rettede sig markant positivt efter

borthugst af overskydende stammer. Som det ses på billedet har træerne i den største plantning en særdeles god stammeform.

Parti fra den største bevoksning af Småbladet Lind i Sønder Stenderup Sønderskov i 1998

Småbladet Lind vil dog næppe få nogen egentlig betydning som produktionstræart, men den vil blive anvendt som et skovdyrkningsmæssigt stabiliserende element både sammen med andre løvtræsarter, men også nåletræsarter; den klarer sig godt selv på relativ næringsfattig jordbund. Lind bruges i dag i stigende omfang til indplantning i plantninger af eg og bøg samt i mange skovrejsningsprojekter.